

Yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen Kuopion kaupungissa

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 256
6229/01.04.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:

henkilöstöjohtaja Anu Tiikasalo, puh. 044 7183100
talousjohtaja Marja-Leena Martikainen, puh. 040 5022153
hallintojohtaja Tero Oinonen, puh. 044 7182021
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus päättää, että

1. Kuopion kaupunki työnantajana käynnistää työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaiset yhteistoimintaneuvottelut.
2. Neuvotteluilla tavoitellaan toimintakuluissa pysyviä säästöjä. Pysyvien säästöjen osalta tavoitellaan kokonaisuudessaan vuoden 2025 aikana yhteensä 5,0 miljoonan euron säästöjä. Henkilöstön vähentämistarve olisi 90 henkilötyövuotta. Neuvottelut koskevat koko kaupungin henkilöstöä.
3. Työnantajaa neuvotteluissa edustavat kaupunginjohtaja, henkilöstöjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, hallintojohtaja ja talousjohtaja.

Päätös

Merkitään, että henkilöstöjohtaja Anu Tiikasalo ja talousjohtaja Marja-Leena Martikainen olivat läsnä pykälässä esittelemässä asiaa ja he poistuivat kokouksesta ennen pykälän päätöskäsittelyä.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Kuopin kaupungin taloustilanne jatkuu vaikeana, ja edellyttää jo päätettyjen ratkaisujen ohella lisätoimia. Talouden tervehtyttämiseksi kaupungin tulee hakea yhdessä henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa pitkävaikutteisia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia ja uudistuksia, jotka johtavat tuottavuuden paranemiseen ja henkilötyövuosien vähenemiseen.

Kuluvan vuoden 2024 alkuperäinen talousarvio on laadittu 20,5 miljoona euroa alijäämäiseksi. Talousennusteen mukaan kuluvan vuoden tilinpäätösennuste on kuitenkin synkempi ja alijäämää on arvioitu syntyvän -24,0 miljoonaa euroa. Talouden toteuman keskeisimmät riskit liittyvät valtionosuuksien määrään ja henkilöstömenokehitykseen sekä tapahtumatuotannon myyntitavoitteisiin. palvelualueet ovat tekemässä kuluvalle vuodelle talouden vakautustoimia, jotka osin patoavat taloudellisen tilanteen heikkenemistä. Näillä kertaluonteisilla toimilla arvioidaan saavutettavan noin 4,7 miljoonan euron vaikutus vuonna 2024. Tästä huolimatta alijäämä on kasvamassa.

Kaupunginhallitus käynnisti talouden tasapainotusohjelman valmistelun loppuvuonna 2023. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.5.2024 tavoitteeksi yhteensä 35 miljoonan euron taloudelliset vaikutukset suunnittelukauden loppuun vuoteen 2027 mennessä ja talouden tasapainotustyön linjaukset ja linjausten taloudelliset tavoitteet. Tasapainotusohjelman toimenpiteiden valmistelun yhteydessä on osoittautunut, että toteutuskeinot ovat riittämättömiä talouden tasapainon saavuttamiseksi vuonna 2025.

Tasapainotusohjelmassa todetaan, että keinovalikoimaa voidaan laajentaa mm. veronkorotuksiin ja taloudellis-tuotannollisin perustein käynnistettäviin yhteistoimintaneuvotteluihin.

Tasapainotusohjelman toimenpiteiden lisäksi vuodelle 2025 kaupunginhallituksen asettama -14,4 miljoonan euron alijäämäinen kehys sisälsi merkittävät euromääräiset sopeutustavoitteet. Talouden suunnittelu on osoittautunut erittäin haasteelliseksi. Lautakuntien talousarvioesitysten jälkeen kokonaistavoitteeseen ei olla pääsemässä. Tämän hetken valmistelutilanteessa vuodelle 2025 alijäämää syntyisi -19,2 miljoonaa euroa ja annettu talousarviokehys ylittyy 4,8 miljoonalla eurolla.

Talouden tasapainotusohjelmassa asetettiin myös tavoite tulevan taloussuunnittelukauden investointitasolle. Investointien tulee jäädä keskimäärin 75 miljoonaan euroon vuosina 2025–2028. Tällä osaltaan tuetaan käyttötalouden tasapainotuksen onnistumista, kun investointikuormalla on vaikutuksensa vuosittaisiin tilakustannuksiin, lainanhoidon kustannuksiin ja poistoihin.

Kaupungilla oli tilinpäätöksessä 2023 taseen kumulatiivista ylijäämää 186,7 miljoonaa euroa, mutta toimintatuottojen ja toimintakulujen välillä vallitsee jatkuva rakenteellinen epätasapaino. Tulot eivät riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia menoja. Jo talouden tasapainotusohjelmassa on talouden sopeuttamiseksi tehty kokonaistarkastelua, jossa esillä ovat olleet tulopohja, kuten esimerkiksi maksu- ja myyntitulot sekä toimintakulut kuten esimerkiksi henkilötövuosien kasvun hillitseminen. Toiminnassa on kiinnitettävä huomiota mm. palveluverkoston ja toimitilojen määrään ja laatuun, tukipalvelujen ja hallinnon toimivuuteen, johtamisjärjestelmään, toiminnan uudelleen järjestämiseen sekä toimintatapojen uudistamiseen. Joistakin palveluista tai toiminnoista on luovuttava. Yhteistyötä on lisättävä ja tehostettava eri palvelualueiden ja toimintayksiköiden välillä. Hankinnat niin tytäryhteisöiltä kuin ulkoisilta palveluiden tuottajilta ovat yhtä lailla olleet tarkastelun kohteena.

Kaupungin henkilöstövahvuus on henkilötövuosina 3500 henkilötövuotta/ yli 3800 työntekijää tai viranhaltijaa, josta vakinaisen henkilöstön osuus on noin 80 %. Kaupungin menoista henkilöstömenojen osuus on vuoden 2024 talousarviossa 38,5 %, ja yhteensä kaupungin henkilöstömenojen kokonaisbudjetti on 198,8 miljoonaa euroa. Henkilöstömenoja tulee pystyä vähentämään siten, ettei vaaranneta asiakasturvallisuutta ja lakisääteisten palvelujen järjestämistä ja tuottamista. Lisäksi on kiinnitettävä huomioita henkilöstön jaksamiseen. Henkilötövuosissa voidaan saavuttaa säästöjä mm. tarkoituksenmukaisella työnjaolla, eläköitymisen ja muun vaihtuvuuden hyödyntämisellä sekä tehtävien uudelleen järjestelyillä. Ensisijainen tavoite ei ole toteuttaa säästöjä irtisanomisin, vaan etsiä henkilöstön edustajien kanssa vaihtoehtoja eläköitymisistä ja tehtävien uudelleen järjestelyistä. On kuitenkin mahdollista, että tavoitteen saavuttamiseksi joudutaan henkilöstöä irtisanomaan ja osa-aikaistamaan.

Edellä todetusta johtuen Kuopion kaupunki työnantajana käynnistää työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaiset yhteistoimintaneuvottelut kaupungin henkilöstön edustajien kanssa lain 4 § 1 momentin 1–4 kohtien ja 4 §:n 2 momentin tarkoittamista henkilöstöön vaikuttavista Kuopion kaupungin talouden tasapainottamiseen tarvittavista toimenpiteistä vuodelle 2025.

Päätös yhteistoimintamenettelyn käynnistämisestä kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan (kuntalain 38 § ja 39 § ja hallintosääntö 5 luku 27 § kohta 19: Kaupunginhallitus johtaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa). Elinvoima- ja konsernipalvelujen toimintasäännön 6 §:n mukaan Henkilöstöpalvelu vastaa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta ja -menettelystä.